

هویت، بحران و بازسازی آن در معماری ایران نویسنده اول: رقبه نوری

نویسنده دوم: سپد هادی قدوسی فر

۱ دانشجوی دکتر معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب پردیس کیش

ایمیل: Nooshin_sea@yahoo.com و تلفن: ۰۹۱۱۱۷۱۶۳۴۸

۲ دکتر سپد هادی قدوسی فر استادیار دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

ایمیل: hadi.ghoddusifar@gmail.com و تلفن: ۰۹۱۲۶۴۷۸۶۰۰

چکیده

معماری ایران و آنچه که از گذشته بجا مانده است، شناسنامه معتبر مردم این سرزمین است. آداب و رسوم، مراسم مذهبی، روحیه، اخلاقیات و اندیشه نسل‌ها در معماری ایران انعکاس واضحی دارد و نمودی از هویت است. معماری ایران به فراخور شرایط زمانی، مکانی و جریانات اجتماعی و فرهنگی، تأثیرات گوناگونی را به خود دیده بعد از مدرنیته و انتقال تجارب غربی به کشورهایی چون ایران. بکاره معماری و شهرسازی با واژگان دوگانه ای چون سنت و مدرنیته رو برو شد و عنوان هویت و مباحث مربوط به آن به چالشی همه جانبه کشیده شد، از آن زمان به بعد یکی از داغ‌ترین مباحث جهان اهل درد و حرفه، بحث هویت و کلابه از بی هویتی فضاهای معماری است. در برخی بافت‌ها دیده می‌شود که به ناهنجاری‌های اجتماعی دامن زده می‌شود امروزه جامعه ایرانی صرفاً به رفع نیازهای روزانه می‌پردازد و از اصول بنیادی و زیر ساخت‌های فرهنگی غافل می‌ماند. از طرفی حرفه معماری فرهنگ ساز است، ناگفته نماند در این راه معمارانی بوده اند که در راستای بازسازی هویت آثاری ارائه داده اند و همچنین بعد از انقلاب نیز تلاشهای فرهنگی صورت گرفته اما این تلاشها کمر بوده و مانعی مستحکم برای احراز هویت محسوب نمی‌شود. این مقاله با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی در راستای بحث هویت تعاریفی را از هویت (هویت کالبدی)، نقش معمار در هویت و بحران هویت و پیشنهادهایی را برای بازسازی هویت در معماری بیان می‌کند، و به این نتیجه دست می‌یابد که هویت صرفاً یک علامت محبوس در زمان نیست بلکه معماری با هویت، باید پاسنگوی نیازهای افراد در هر دوره ای از تاریخ و مختص جغرافیا و باورهای سرزمین ایران و زندگی ایرانی باشد و برای پاسنگویی به اشتیاقی هویت باید معماران در شناساندن فرهنگ ایرانی و یادآوری نوع زندگی به ایرانی‌ها نقش موثری داشته باشند و آثار بجا مانده از گذشته را مورد بررسی دقیق قرار دهند. باید آموزش‌های لازم برای فرهنگ سازی را از کودکان آغاز کرد و قوانین مهندسی باید درست بیان گذاشته شوند و پیوند ناقصی که بین سنت و مدرنیته برقرار بود را بررسی و آن را به سمت مهندسی ایرانی و با هویت هدایت کنند.

واژه‌های کلیدی: هویت ایرانی، معماری معاصر ایران، معمار و هویت، بحران هویت، فرهنگ